

Seminarijos svečio išpūdžiai pabuvojus altorių šešėly

Seminarijoje dažnai vyksta ekskursijos studentams, įvairių parapijų tikintiesiems, o ypač dažnai ir gausiai į Vilniaus kunigų seminariją atvažiuoja, ir nori iš arčiau pažiūrėti kaip mes gyvename, vyresniųjų klasių moksleiviai, kurie pagal švietimo programą turi perskaityti garsųjį V. M. Putino romaną „Altorių šešėly“. Neretai mokytojai sugalvoja padaryti išvyką į seminariją, kad galima būtų palyginti romaną su realybe. „Teesie“ redakcija nusprendė pakalbinti seminarijos svečių Povilą Lėcką. Jis yra skaitęs minėtą romaną ir taip pat lankėsi seminarijoje.

Povilai, kokių stereotipų esi turėjęs apie seminariją?

Visų pirma reikėtų pradėti nuo to, koks buvau aš tuomet, kai skaičiau šią knygą ir koks buvau tuomet, kai lankiausi seminarijoje – tai buvo du skirtingi žmonės. Kai skaičiau mokykloje, man ši knyga labai patiko. Bet visų pirma aš tuomet buvau maištininkas, revoliucionierius, kuris eidavo į tikybos pamokas tam, kad pagadintų kraują mokytojai, prieštarautų, kibtų prie visko, kas įmanoma. O žmogus, kuris apsilankė seminarijoje, jau yra atradęs Dievą. Atradęs tuo metu, kai pradėjo lankyti pasiruošimo Sutvirtinimo sakramentui kursus. Kai manęs paklausėte kaip aš atsimenu tą knygą, tai iš tikrųjų turėjau progą retrospektyviai pažvelgti į savo gyvenimą. Pagrindiniai skirtumai, kuriuos matau dabar, yra tai, kad senesniais laikais kunigystės kelias buvo pasirenkamas dėl tam tikrų

socialinių sumetimų – dėl prestižo ir garbės, dėl šeimos padiktuoto sprendimo. Dabar aš matau, kad iš tiesų pašaukimų yra gerokai mažiau, tačiau pažvelgus kokybine prasme, man iš tiesų džiugu matyti kaip jauni žmonės didelių pagundų pasaulyje vis dėl to sugeba atpažinti tokį pašaukimą, neužgniaužti jo savyje, bet priimti. Manau, kad kunigo pašaukimas išties yra labai įpareigojantis, labai sunkus – pats neįsivaizduoju, kad galėčiau dirbti visą gyvenimą be atostogų, be laiko sau ir visą jį skirti žmonėms – jauniems, seniems, atradusiems kelią, beieškantiems jo, bijantiems ir abejojantiems. Be Dievo pagalbos tai iš tiesų būtų neįmanoma.

Kaip tavo požiūrį apie seminariją formavo V. M. Putino knyga *Altorių šešėly*?

Aš atradau Dievą, kaip turbūt daugelis, tuomet, kai buvo prispaudę gyvenimo sunkumai, kai atrodė, kad niekas nebegalėjo padėti. Ir tuomet pamenu, kai mama pasiūlė važiuoti kartu į bažnyčią. Vykome į Panarą – *Pilnų namų bendruomenę*. Nors labai laužiausi, bet mamos argumentas buvo neatremiamas – ką tu prarasi? Ir iš tiesų prarasti neturėjau ką, bet atradau labai daug – prasmę dėl ko aš gyvenu, kuo ir kodėl tikiu ir tai, jog tikėjimas visiškai neprieštarauja, bet kaip tik papildo ir praturtina mano gyvenimą. Iki šio momento man mūsų aptariama knyga darė didelę įtaką ir tai leido pateisinti savo bei kitų žmonių netobulumą ir silpnybes. Kaip man tuomet atrodė, ši knyga leido pagrįsti tikėjimo netobulumą ir nesupratimą, kaip žmogus gali pašvęsti savo gyvenimą Dievui. Tačiau apsilankymas *Pilnų namų bendruomenėje* pakeitė mano požiūrį ir dar kartą leido įsitikinti tuo, kad pasaulis pradedamas keisti keičiant save. Nėra geresnio būdo keisti pasaulį nei tai darant savo pavyzdžiu. Kunigas Valerijus Rudzinskas man parodė, kaip galima kovoti su labai didelėmis priklausomybėmis ir silpnybėmis – ogi besąlygiška meile ir atsidavimu žmogui, taip pratęsiant ir liudijant Kristaus gyvenimą ir kančią.

O koks buvo įspūdis apsilankius Vilniaus kunigų seminarijoje? Susipažinus su klierikų gyvenimo būdu ir tvarka?

Pirmas įspūdis, kaip ir apsilankius *Pilnų namų bendruomenėj*, buvo toks: ramu, jauku, šviesu, gera. Negaliu sakyti, kad tai buvo kažkuo panašu į tai, ką skaičiau *Altorių šešėly*. Atvirksčiai – sakyčiau, jog esant galimybei saulėtą dieną tikrai dar kartą apsilankyčiau seminarijos koplyčioje nuvaiskintoje įspūdingo vitražo. Iš tiesų, kad ir kiek teko girdėti apie klierikų gyvenimą, visgi sunku įsivaizduoti tikrąją seminarijos dienotvarkę – žinau tik tiek, kad mokytis čia reikia žymiai daugiau, nei kad man studijavus ekonomiką.

Ar romanas *Altorių šešėly* taikliai atskleidžia šiandienos klierikų gyvenimą seminarijoje? O gal romanas prasilenkia su tiesa? Gal yra atgyvenęs, nes pateikia senas, nebeaktualias klierikų gyvenimo formas? Ką manai?

Sakyčiau, kad romanas neatspindi šiandieninės realybės, tačiau primena mums istoriją. Iš istorijos matome, kad religijai, kaip ir bet kuriam kitam mokslui, reikalingas klausimas *kodėl?* Ir deramas atsakymas į jį. Matome, kad po Vatikano II Susirinkimo, kai Biblija buvo išversta iš lotynų kalbos į gimtąsias tikinčiųjų kalbas, mes iš tiesų gavome progą suprasti ne tik raidę, bet ir esmę. Iki tol mes dažnai būdavome priversti tikėti raide: tai, ką pasako kunigas, yra šventa ir nekvestionuojama. Dėl to ir dabartiniai tikintieji skiriasi nuo tų, kurie buvo anksčiau. Dabartiniai skaito Šv. Raštą, dalyvauja įvairiuose kursuose, kuriuose gilinasi į Šv. Raštą, dalijasi tikėjimo patirtimi. Šiandienos tikintieji privalo būti kitokie – jiems užduodami nepatogūs klausimai susiję su homoseksualumu, santykiu su kitom religijom ir t. t. Apskritai, dabartiniai katalikai susiduria su žymiai didesniu sekuliaraus pasaulio puolimu. Galų gale dabarties kunigas turi daug labiau stengtis nesuklupti ir nepaslysti, nes į jį žiūrima pro labai didelį padidinamąjį stiklą, o pasaulinė žiniasklaida tik ir medžioja bei stengiasi išpūsti bet kokį jo paklydimą.

Kaip manai, kodėl šiandien mažai vyrų stoja į seminarijas? Kokios yra pagrindinės priežastys?

Visų pirma – sujaukti protai, kai stengiamasi išplauti ribas tarp to kas gera ir kas bloga. Į kunigų seminariją turbūt stoja tie, kas turi tokį stiprų pašaukimą, jog jam atsakyti neįmanu. Kaip mano draugas klierikas sakė, turbūt jei pasirinkčiau ką nors kitą, nerasčiau sau ramybės ir vis tiek tektų grįžti į seminariją. Kartais mes šeimoje diskutuojame apie tai, kad ypatingai sunkiais laikais atsiranda ir ypatingi pašaukimai. Man jau teko matyti tris popiežius, kurių kiekvienas padarė milžinišką įtaką pasaulio istorijoje. Todėl reikėtų užduoti klausimą – ne kiek pašaukimų yra, tačiau kokie jie? Juk tiek šv. Jonas Paulius II, tiek nuostabus teologas Benediktas XVI, tiek paprastas ir nusizėminęs Pranciškus – visi jie savaip gražino, gilino ir grynino katalikų tikėjimą. Parodykit man nors vieną pasaulinę super žvaigždę, kuri sugebėtų į savo pasirodymą sukviesti 3,5 mln. fanų, kaip tai buvo Pasaulio jaunimo dienoje Brazilijoje. Ar mes galėtume pagalvoti, kad kada nors musulmonai, žydai ir kitų religijų žmonės kartu su katalikais susivienys už taiką pasaulyje? Galbūt kaip tik tokie iššūkiai ir padės suvienyti visus pasaulio tikinčiuosius.

Ko nori palinkėti kunigystei besiruošiantiems klierikams?

To paties, ko mums linkima Biblijoje: tikėjimo, vilties ir meilės. Juk tai ir yra pagrindinės kolonos ant kurių laikosi kiekvieno iš mūsų gyvenimas. Jūs esate artimiausias pavyzdys į kurių mes, tikintieji, lygiuojamės. Būkite gerai pavyzdžiais!

**Parengė
klier. Gabrielius Satkauskas, III k.**

DVASINGUMO ISTORIJA

Didysis Tridienis

Br. Artūras Jasevičius OFM, I k.

Šiomet, kaip ir kiekvienas metais, prieš šv. Velykas žengėme į Velykų tridienį, į tris šventas dienas, per kurias galėjome dar kartą išgyventi svarbiausią mūsų Atpirkimo įvykį: mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus nukryžiovimą, palaidojimą ir prisikėlimą. Popiežius Benediktas XVI savo katechezėje apie Velykų tridienį sakė, jog šias tris dienas galime laikyti viena diena, nes „jos yra visų liturginių metų ir Bažnyčios gyvenimo širdis ir centras“:

Neeilinė vakarienė

Didysis ketvirtadienis yra padalytas į dvi dalis: ryte vyskupijų katedrose yra švenčiamos Krizmos šv. Mišios, o vakare – Viešpaties Vakarienė šv. Mišios parapijų bažnyčiose. Jau nuo VII amžiaus Krizmos šv. Mišiose yra šventinami aliejai, kurie yra naudojami iniciacijos ir Kunigystės bei Ligonių sakramentams teikti, o jose susirinkę visi vyskupijos kunigai atnaujina kunigystės pažadus vyskupo akivaizdoje. Vakarų šv. Mišios yra vadinamos Paskutinės Vakarienės Mišiomis ir švenčiamos parapijos bendruomenėse minint Eucharistijos įsteigimą.

Didžiojo Ketvirtadienio rytinėse Krizmos Mišiose šventinami aliejai – krizmos, ligonių ir katechumenu

Anksčiau Romoje Didysis ketvirtadienis būdavo paskutinė gavėnios diena ir vadinosi Taurės gimtadieniu (lot. *Natale Calicis*). Tik nuo VI amžiaus Bažnyčioje pradėta minėti Viešpaties Vakarienė (lot. *in coena Domini*). Šios dienos svarba bėgant laikui vis augo, o dabar šią dieną prisimename Eucharistijos įsteigimo įvykį.

Eucharistija yra vakarienė, kurioje bendruomenė susiburia kartu, atleidžia vieni kitiems ir dalijasi duona bei vynu. Ji taip pat yra krikščionių vienybės simbolis, nes dalyvavimas Eucharistinėje puotoje nuo seno reiškė teisingo tikėjimo laikymąsi, o jos apleidimas – ne tik tikėjimo trūkumą, bet ir pasitraukimą iš Kristaus Kūno narių tarpo. Šis susibūrimas tampa Viešpaties Vakariene tik tada, kai susirinkusioje bendruomenėje

atpažįstamas Kristaus kūnas, o vakarieniėje – Kristaus mirties slėpinys.

Pabandykime įsivaizduoti, kaip turėjo atrodyti ta šventinė vakarieniė, kurią Jėzus su savo mokiniais, kaip ir visi žydai, kruopščiai laikydami religinių nuostatų, valgė tą Nizano mėnesio 14–ąją, kuri buvo Neraugintos duonos diena, kai reikėjo pjauti Velykų avinėlį (*Lk 22, 7*).

Kristus mokiniams sakė: „Štai jums įeinant į miestą, jus pasitiks žmogus, vandens ąsočiu nešinas. Eikite paskui jį iki tų namų, į kuriuos jis užsuks, ir jis parodys jums didelį aukštutinį kambarį su baldais. Tenai ir paruoškite“ (*Lk 22, 10.12*). Saulei nusileidus, mokiniai turėjo išvalyti visą kambarį, kad jame neliktų nė trupinėlio raugintos duonos, taip nutraukdami bet kokius ryšius su praeitimi. Jie taip pat turėjo nueiti į Šventyklą, įsigyti ir paskersti avinėlį, o altoriaus pašlakstymas jo krauju simbolizavo apsaugą ir palaiminimą. Parsinešę avinėlį į aukštutinį kambarį, turėjo jį iškepti nesulaužydami nė vieno kaulo ir visi kartu valgyti su karčiomis žolėmis (primenančiomis kartų protėvių gyvenimą Egipte), nerauginta duona (vargšų duona, primenančia sunkumus Egipto vergovėje ir bėgimą iš jo) ir raudonu padažu, kuriame suvilgytą duonos kąsnį Jėzus padavė ir Judui. Vakarieniės pradžioje Jonas, būdamas jauniausias, turėjo paklausti „Kuo šis vakaras kitoks nei visi kiti vakarai?“, o Jėzus, kaip šeimos tėvas, turėjo pasakoti Izraelio istoriją ir didžius Dievo darbus joje.

Dalydamasis duona ir pasakodamas šią istoriją, mokytojas pasakė daugiau: nuo šiol galutinis visų išsigelbėjimas yra Jo gyvybė. Keturios taurės vyno, kurios turėjo būti išgertos per vakarienię, simbolizuodavo keturis didžius Dievo darbus: Izraelio išvedimą iš Egipto, jo išvadavimą iš sunkaus darbo, jo išpirkimą ir galiausiai visos tautos pasiėmimą sau, kad jis būtų jos Dievas. Tačiau kai turėjo dalytis trečiąja taure, kuri simbolizavo sandorą ant Sinajaus kalno, Jėzus pakeitė jos reikšmę: nuo to vakaro ji tapo taurė naujosios ir

amžinosios sandoros, sudarytos tikrojo Velykų avinėlio krauju.

Taigi Velykos, kurios jau žydams žymėjo naują pradžią ir buvo švenčiamos pirmąjį metų mėnesį, per Kristaus kraują tampa tikroju perėjimu iš vergovės į Pažadėtąją žemę, iš mirties į gyvenimą. Apaštalas Paulius Korinto bendruomenei rašė: „Išmeskite senąjį raugą, kad taptumėte nauju maišymu. Jūs juk esate nerauginti, nes jau yra paaukotas mūsų velykinis Avinėlis, Kristus. Tad švęskime šventes ne su senu raugu, ne su blogybės ir nelabumo raugu, bet su nerauginta tyros širdies ir tiesos duona“ (*1 Kor 5, 7–8*).

Pirmoji Sinajaus sandora buvo dešimties Dievo žodžių laikymasis, tačiau jai nepakako vien avinėlio kraujo. Buvo būtinas tautos išstartas „taip“, kad sandora įsigaliotų. Nuo to vakaro visi Viešpaties žodžiai telpa į vieną naują „meilės įsakymą“, jis yra viso įstatymo santrauka ir esmė.

Jėzus jo moko savo bičiulius nuplaudamas jiems kojas ir ragindamas juos tuo pat būdu dovanoti save kitiems: „Jei tad aš – Viešpats ir Mokytojas – numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti. Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau“ (*Jn 13, 14–15*). Šis kojų plovimo gestas vienuolynuose nuo seno buvo laikomas svetingumo simboliu ir tik

vėliau perkeltas į Didžiojo ketvirtadienio liturgiją taip iliustruojant Evangelijos priesaką.

Šią dieną taip pat vadindavo išdavystės arba perdavimo diena (lot. *dies traditionis*), nes būtent tą dieną Judas išduoda Jėzų, tą dieną Jėzus atiduoda save žmonijos atpirkimui, tą dieną Jėzus dovanoja mums savo kūną ir kraują Eucharistijoje. Pasibaigus Didžiojo ketvirtadienio vakaro Mišioms ir išnešus Švenčiausiąjį Sakramentą į garbinimo altorių adoracijai, bažnyčioje įvyksta kai kas neįprasta. Prisimenant Jėzaus agoniją sode, jo nuėmimą nuo kryžiaus ir įkalinimą visiškai nudengiami visi altoriai, uždengiami arba nukabinami kryžiai tuo būdu pradedant minėti Kristaus mirties atminimą – Didįjį penktadienį.

Didysis šeštadienis: tyla ir laukimas.

Ši diena – tylos, apmąstymo ir atleidimo diena. Ji mus veda link visų vigilijų motinos, – Velykų Nakties vigilijos, po kurios išauš pats

svarbiausias istorijoje sekmadienis. Tik šiandien visa Bažnyčia tyli ir laukia: neskamba varpai, nedega žvakės, negroja jokie instrumentai, nešvenčiamos Mišios. Visa Dievo tauta apmąsto Kristaus mirtį ant Kryžiaus, jo palaidojimą ir viltingai laukia jo garbingo prisikėlimo.

Kaip ir VIII amžiaus krikščionys, susirinkę bažnyčioje vėlų šeštadienio vakarą šventėme Velykų Nakties Mišias, kuriose buvo šventinama ugnis ir velykinė žvakė, buvo šventinamas vanduo krikštui, o mes atnaujinome savo krikšto pažadus. Skambant iškilmingam *Gloria* vėl atgijo varpai ir pasigirdo džiaugsmo šūksniai „Aleliuja, Kristus prisikėlė!“

Ši naktis yra kupina įvairių ženklų ir simbolių, kurie mums padeda švęsti Viešpaties prisikėlimą. Pirmasis ženklas, mus pasitinkantis dar prieš įžengiant į bažnyčią, yra laužas. Ši nauja ugnis simbolizuoja Kristų, kuris, nugalėjęs šaltį, tamsą ir mirtį, duoda naują gyvenimą krikščionių

Žiburiu liturgija - nuo Velykines žvakes, kuri simbolizuoja Kristu, uždegamos tikinčiųjų žvakes

bendruomenei. Tradicija, tikriausiai atėjusi į Romą iš Airijos arba Galijos pagonių, perkeista prasme prigijo visoje Bažnyčioje. Jau XI–XII amžiuje krikščionys šią Velykų vigilijos metu pašventintą ugnį parsinešdavo namo ir iš naujo užkurdavo namų židinį, kuris per pasninką būdavo užgesintas.

Velykų liturgija prasideda lauke, prie degančio laužo, o bažnyčioje yra tamsu ir tylu. Kunigui pašventinus ugnį nuo jos uždegama Velykų žvakė, kuri kaip prisikėlęs Kristus keliauja altoriaus link, kur pasiliks penkiasdešimčiai dienų. Išgirstame žodžius *Kristus mums šviečia!* ir matome tą prisikėlusiojo šviesą, lėtai sklindančią po visą

bažnyčią. Žvakei ir visai procesijai atėjus prie altoriaus, visa bažnyčia mirga mažomis geltonomis liepsnelėmis. Iš kunigo lūpų pasigirsta džiaugsmingas velykinis šlovinimas: *Tedžiūgauja dangaus angelų minios! Tebūna džiaugsmingai švenčiamos dieviškos paslaptys, ir tesveikina Kristaus pergalę skardūs trimitai!..*

Žodžio liturgija šianakt yra ilgesnė nei įprastai. Klausydami septynių Senojo Testamento skaitinių, psalmių ir maldų turime progą Jėzaus šviesoje apmąstyti išrinktosios tautos kelionę į Pažadėtąją žemę. Po Senojo Testamento skaitinių neįprastoje vietoje išgirstame Garbės himną, tada nutraukiama tylą: pasigirsta varpai, atgyja vargonai, užsidega šviesos. Iškart po jo skaitome apaštalo Pauliaus žodžius Romiečių bažnyčiai: *Jeigu mes esame mirę su Kristumi, tikime ir gyvensių su juo. Mes žinome, kad, prisikėlęs iš numirusių, Kristus daugiau nebemiršta; mirtis jam nebeturi galios, o psalmė kviečia dėkoti Viešpačiui, nes jisai geras.*

Kitas svarbus simbolis yra vanduo: jis

numalšina troškulį ir apvalo, atgaivina ir duoda gyvybę. Po žodžio liturgijos pradedamos krikšto apeigos, kurių pradžioje pašventinamas vanduo. Ši malda yra vienas gražiausių Romos mišiolų tekstų, puikiai išreiškiantis Bažnyčios tikėjimą. Krikštas yra pasinėrimas į Kristaus mirties ir prisikėlimo paslaptį. Anksčiau per krikštą žmogus būdavo tris kartus panardinamas vandenyje ir gaudavo baltą rūbą, kurį nešiodavo septynias dienas – iki kito sekmadienio. Velyknaktį ir mes, uždegę žvakes kartu su krikštijamaisiais, tris kartus atsižadėjome šėtono ir tris kartus ištarėme savuosius *Tikiu!* taip atnaujindami savo krikšto pažadus ir priklausymą Kristui.

Eucharistijos liturgija yra šios vigilijos viršūnė – tai Jėzaus mirties ir prisikėlimo slėpinio sudabartinimas. Tai ne tik Viešpaties perėjimas iš mirties į gyvenimą, bet ir visos Bažnyčios kelionė iš mirties nuodėmėje į naują gyvenimą Kristuje. Velykų rytą iš popiežiaus lūpų visomis kalbomis išgirstame tą patį vilties ir džiugesio kupiną sveikinimą, kuriuo senovėje vieni kitus sveikindavo ir pirmieji krikščionys: *Christos Anesti!* (gr. Χριστός ἀνέστη! Kristus prisikėlė!), o vakarinėmis Mišiomis baigiame švęsti Velykų tridienį. Dabar atėjo mūsų eilė tapti Kristaus liudytojais pasauliui, ženklais, kurie rodys žmonijai, jog Jis nugalėjo mirtį.

Pabaigti norėčiau popiežiaus Pranciškaus raginimu: „Leisk Prisikėlusiam Jėzui įeiti į tavo gyvenimą, priimk Jį su pasitikėjimu, kaip draugą: Jis yra gyvenimas! Jei iki šiol buvai toli nuo Jo, ženk vieną mažą žingsnelį: Jis priims tave išskėstomis rankomis. Jei esi abejingas, rizikuok: nenusivili. Jei tau atrodo, jog yra sudėtinga Jį sekti, nebijok, pasitikėk Juo, žinok, jog Jis yra šalia tavęs, yra su tavimi ir duos tau ramybę, kurios ieškai, ir jėgų gyventi pagal Jo valią“.

Br. Artūras Jasevičius OFM, I k.